

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Depisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krotko temeljne pristojbine ter od vsake petiti-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krome, za četrta leta 2 kroni; lista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

C. kr. državno pravištvo in naše zaplembe.

Večkrat smo že potožili, da je naš list padel v zadnjem času v veliko nemilost pri slavnem c. kr. državnem pravištvu, kajti zaplembe, ki so sledile druga za drugo, so nam dokazale, da nam gg. državni pravniki niso ravno preveč prijateljski naklonjeni. Sicer nas to dejstvo ni ravno preveč iznenadilo, kajti stvar je že tako stara kakor je star narodni boj med Slovenci in Nemci. Dokler se bodo slovenski listi cenzurirali po nemških in nemški mislečih državnih praviških in njihovih namestnikih, tako dolgo morajo biti pripravljeni na vsakdanje zaplembe. Žalostno je, da sodijo v takih zadevah uradniki, ki so slovenščine toliko zmorni, kolikor so je vjeli mimogrede, ali uradniki, ki so slovenščino vsled dosledno popolnoma nemškega uradovanja že tako pozabili, da opravičene dvomimo, ali jo še razumejo popolnoma ali ne. Takim c. kr. uradnikom so naši listi izročeni na milost in nemilost, torej ni čudno, da pade tolikokrat — sneg po njih.

In kako se konfiscira. Primerimo samo ne koliko pisanje našega lista in pisanje celjske „vahtarca“. Naš list se konfiscira radi najneznatnejših stvari, „vahtarca“ pa prinaša v vsaki svoji številki take nesramne laži, taka sramotjenja posameznih Slovencev in celega slovenskega naroda, da vstajajo človeku skoraj lasje na glavi, take napade, ali to je vse dovoljeno, to se ne zapleni, zato je c. kr. državno pravištvo slepo in gluho, kakor je bilo tudi slepo in gluho za očitne volilne sleparije v Vojniku. Ne, to še ni dovolj. Najmanjša kritika javnih oblastev in naj je še tako objektivna, je zabranjena, kajti list, ki bi se kaj takega drznil, se zapleni brez usmiljenja in celo obtoži radi hujškanja

proti javnim oblastim v kljub temu, da je svoj čas Körber, ko je prevzel vodstvo pravosodnega ministarstva, izjavil, da je kritika delovanja javnih oblasti dovoljena.

Kdo ve, ali nam ne bodo zaplenili tudi teh vrstic, kakor so nam svoj čas nedolžni poziv, s katerim smo pozivali Slovence na ljudski shod v Celje na binkoštni ponedeljek. Da se cenjeni čitatelji prepričajo, kako ozkosrčno je celjsko c. kr. državno pravištvo, priobčimo zaplenjene odstavke, katere so nam imunitizirali naši poslanci z interpelacijo v državnem zboru z dne 9. junija t. l. Zaplenjeni odstavek se glasi takole:

„Hrvati in Slovenci smo si bratje. Bili smo nekdanj pod skupnim kraljem neodvisni od Nemcev. Ta skupnost je še v nekem oziru ostala do danes. Razumemo se po govoric in smo si tudi enaki po šegah in prosveti. Druži nas pa tudi enaka nesrečna usoda. Nas tlači ponemčujoča vlada, Hrvate pa madžaronska. Mi v gospodarstvenem oziru ne moremo naprej, ker nas vlada Nemcem na ljubo tlači, Hrvate pa je madžarska vlada tako izsesala, da so taki reveži, da jim je postalo vse eno ali jih pobesijo ali postreljajo. Zato so se dvignili in se bodo do konca bojevali in se niti smrti ne bojijo. Nad 3000 jih je že v ječe zaprtih, več stotin je ranjenih in ubitih. Med temi so kmetije, gospodje, dijaki, gospe in deklice. Pa strahu nobeden ne pozna. Mi se pa moramo za nje potegniti, da bode cesar izvedel, da mi tega ne trpimo. Morebiti bode prišel čas, da bomo tudi mi potrebovali pomoči naših bratov Hrvatov v boju za naše pravice nasproti Nemcem in nemčurkim vladam. To pomoč bomo pa dobili, če bomo, zdaj, ko je prilika, pokazali, da smo pravi bratje Hrvatov in če se glasno upremo zoper krivice, ki se zdaj njim godijo.“

Drugi zaplenjeni odstavek iz notice „Shod v Arolinu“ se glasi takole:

„Neki kmet je rekel, da madžaron in nemčur spadata v en koš, ker sta oba enako velika tepca, in prav je rekel. Kakor pa vse madžarske pijavke skupaj ne bodo Hrvatov uničile, tako se tudi Slovincem na Spodnjem Štajarskem pred Nemci in nemčurji in nemčursko vlado ni treba prav nič bati. Morebiti bo pa treba ob priliki kake podobne burjice, kakor zdaj brije zoper madžarone na Hrvatskem. Vsekako bi tudi z ozirom na naše nemčurje taka sapica ne bila nekoristna. Pa ne bo treba, ker že — hirajo.“

In sedaj vas vprašamo, cenjeni bralci, kaj ste našli v teh odstavkih tako nevarnega za javni blagor, da so morali zapasti rdečilu državnega pravnika? Ali ne čitamo danzadnevom takih stvari v nemških listih, ali „vahtarca“ ne piše v vsaki svoji številki vse kaj hujšega? In kedar ste videli graški „Tagblatt“ in celjsko „lašnjivko“ zaplenjeno radi kaj takega? Nikdar! To se dogaja samo s slovenskim časopisjem, ne pa z nemškim. To povemo slavnemu c. kr. državnemu pravištvu brez ovinkov v obraz, akoravno si lahko že naprej mislimo, da bo list vsled tega konfisciran. Ali nič ne de, objavili bomo članek imunitiziran po interpelaciji, ko se zopet snide državni zbor.

Zadnji čas bi pač bil, da se odpravi cenzura, ki je v rokah nekaterih ljudi dobrodošlo sredstvo za uničevanje protivladnega, protinemškega časopisja. Ako pa ostane še nadalje, naj bi se vsaj izročila ljudem, ki poklicani na takšno mesto morejo in tudi hočejo popolnoma nepristransko izvrševati svoje dolžnosti nasproti vsem strankam, ki ne bodo cenzurirali slovenskega časopisja v senci — veleizdajskih frankfortarskih zastav, kakor se to dogaja v Celju v letu Gospodovem 1903.

LISTEK.

„Nekad bilo.“

M. Košuh.

I.

Šel sem po letih zopet isto pot. Človek se rad vrača v kraje, kjer je preživel srečne dni.

Toda šel sem sam. Nekdanj pa sva hodila po tej poti dva: jaz in moja sreča, tista mlada, zorna sreča.

Šel sem torej sam. Vse je še bilo kakor nekdanj: potoček je še ekakljaj po isti strugi, isto grmovje je še rastle ob poti in pod njim so latotako žarela jagode. A sedaj se jih nisem dotaknil. Saj je ni bilo poleg mene, da bi jih bil vtikal kakor nekdanj drugo za drugo med njena rdeča, smebljajoča se, bujna usteca. Isti gozd me je pozdravljaj in me je objel s svojim prijetnim hladom. Vleegal sem se tja pod drevo v mehki mah; prekrižal sem roki pod glavo in sem se zamislil. Vse okoli mene je bilo tiho, le zdaj-pa zdaj se je ališalo fototanje kake tice, in od daleč sem so mi bili na uho enakomerni udarci eskire ob drevo.

In mislil sem...

Toda nakrat se vzdignem. Tega bi mi še bilo manjkalo, da bi bil postal sentimental! Ha, ha!

Potegnil sem z roko po čelu in sem šel dalje, do mesta, kjer je brezčutno železo ravno kar končalo življenje krepki bukvi. Ko pa sem se ozi na okoli, sem se spomnil, da uprav na tem mestu —

Toda, ali ni morda ravno to tisto drevo, ki sedaj pred mano leži? Ogleдал sem si deblo natančneje in sem res našel na njem vrezano srce in v srcu začetnico njenega imena in svojega...

„Nekad bilo...“

Stopala sva počasi navzgor. Za roke sva se držala in sva si zrla v oči. Tam pod dravesom sva obstala. Moja roka je v blaženstvu drhtela ob njenem pasu, a njena glavica je bila rahlo naslonjena ob mojo ramo. In nalahno sem ji privzdignil to glavico in najina usta so se stisnila v prvi poljub. „Daj, zaznamuj ta sladki trenutek prvega poljuba takoj v drevesu!“ je rekla Anka.

In vrezal sem srce in sem globoko začrtal v lubje začetnico njenega imena in svojega. In zopet sem okusil sladkost njenega poljuba in sem zrl v jasne oči svoje sreče. — — —

Pa to je namreč „nekad bilo“.

Sedaj je ležalo to drevo posekano pred mano.

Potegnil sem z roko po čelu in sem šel dalje.

III.

In stal sem zopet pred nekdanjo svojo srečo, tisto mlado, zorno srečo. V vrtu je stala pod cvetočo jablano in je trgala usneno-rdečena navdahnjena cvete in si jih je pripenjala v temne lase. Roke je imela iztegnjene proti vejam, in v tej pozi je bila krasnejša nego kdaj; gledal sem v njej nadzemljako bitja. Vitke, polne ude ji je objemala bela obleka, mlade prsi so se ji nalahno, mirno nihalile in lica so ji žarela kakor oblaki v proslavljajočih se solnčnih žarkih.

To je bila moja nekdanja sreča. V hipu sem pozabil, da je bila še davno šla od mene, tako natiboma, neopazno.

Višel sem jo zopet pred sabo. In v duši so se mi porajali vsi sladki spomini iz onih srečnih dni, in moja duša je zadržala in je nakopnela po njenem pogledu. Sililo me je k njej, da jo zopet objamem, da obnovim one srečne trenutke prošlih dni. In moje želje so hitale naprej.

Stala bova zopet skupaj, moja roka bo v blaženstvu drhtela ob njenem pasu, a njena

Žalostni položaj koroških Slovencev

Čreda brez pastirja se mora razkropiti in se pridružiti drugim, ki imajo dobre pastirje in obetajo še boljše pašnike. Ravno tako je z nami koroškimi Slovenci. Ne morem sicer trditi, da bi bili brez voditeljev. Odkar nam je umrl naša dika in naš ponos, naš Andrej Einspieler, smo pač čreda z mnogimi osebam, ki nosijo zvonček, a pastirja nimamo.

Mnogo se je govorilo o našem voditelju g. Podgorcu in kako veseli smo bili najti v njem vrednega naslednika Einspielera. Žalibog so ostali to le naši upi. Veliko je obetal, veliko se je pisalo o njem, veliko hvalilo, a še več grajalo. Nočemo soditi, kdo je imel prav. Pri zadnjih deželnozborskih volitvah nas je pa s svojim volilnim klicem jako iznenadil in vsakemu pravemu rodoljubu so vsadile njegove besede nož v srce. Take besede pač ne morejo priti pravemu rodoljubu niti na misel, še manj, da bi jih izrekel ali celo zapisal. Od tistega časa pa skoraj ni več slišati o njem.

Imamo še sicer nekoliko drugih oseb, ki bi bile zmožne vzeti vajeti v roke. Zakaj se to ne zgodi, nam je čisto neumevno. Ali jih je morda strah pred nemškimi krščanskimi socialisti, da si nihče ne upa uspešno nastopiti? Ne vemo sicer tega, to pa vemo, da je naša politika zelo zavožena in to vsled vednega ljubkovanja s katoliškimi Nemci. Kaj naj rečemo na besede, ki jih je izustil neki zaveznik nemških katolikov: „Nič ne da, da Slovenci propadajo kot narod, da ostanejo le katoličani.“ Torej tako daleč smo jo že privozili. To je sad tiste toliko hvalisane zveze z nemškimi katoliki. Torej vi hočete, da zapustimo svoj narod, a ostati moramo katoličani. Za boga, povejte nam samo en vzgled, da kdor je zatajil svoj narod, ni zatajil tudi svojega verskega prepričanja. Proč s takimi zaveznički, ki nam hočejo vzeti najdražjo svetinjo! In taka stranka se predrzne nositi krščansko ime! Mi od njih še nismo nikdar zahtevali kaj enakega, in tudi nikdar ne bomo. Nasprotno mi hočemo, da bi se vsakemu narodu v okviru naše države dala prilika, se svobodno razvijati, protestirano pa proti tlačenju našega naroda v prid nemškemu. Potujčevati se ne damo.

Kako predrzni so pa postali ti nemški katoliški ptički zdaj ob sklenitvi tiste nemške „Gemeinbürgschaft“. „Kärntner Nachrichten“ so prinesle to zvezo kot uvodni članek in povdarjale z debelimi črkami, da so zdaj Nemci pač varni, in kako lahko bodo zdaj delali, ali po naše povedano, kako lahko bodo zdaj germanizirali. In s takimi sovragi, ki sklepajo med seboj zveze proti nam, se hočemo zvezati koroški Slovenci?

Pri takih razmerah pa naj bi bili še optimisti! Povejte nam, kje na božjem svetu imajo Nemci bolj ugodna tla za ponemčevanje? Za dokaz naj bo zadnje ljudsko štetje, pri katerem so Slovencev na Koroškem kar za dvajset tisoč manj našli nego predzadnjikrat. Koliko tisoč jih bodo pohrustali pri prihodnjem ljudskem štetju, o tem niti nimamo pojma.

In vzlic temu obupnemu stanju se ne omehta nobenemu za voditelja sposobnemu človeku srce, da bi vzel vajeti v roke, se upri nemškemu Mibeljnu ter rešil Slovence pred gotovim propadom. Nimamo sicer zlatih gradov za obdaritev, imamo pa dobro voljo in neskončno hvaležnost napram našim rešiteljem.

Vstanite vsaj enkrat vi, naši voditelji, in pojdite med narod! Zbirajte ga na shodih okolu sebe, povejte mu, kaj mu manjka, česa potrebuje, kaj more in mora zahtevati, odprite mu oči, da bo že enkrat izpregledal, vzgojite si ga, da vas bo razumel, ko mu boste pripovedovali o njegovih nalogah! Kaj pomaga, če stopite predenj z najlepšim narodno-političnim programom, ako vam še tako pritrjuje na vsako vašo besedo, ko pa pride drugi in mu govori ravno v nasprotnem zmislu in mu bo ravno tako pritrjeval kakor vam. Politične vzgoje, politične probujenosti je treba narodu, in ta se edino doseže z redno do tiko, s poljudnimi shodi, kakor jih je videti dan zadnevom pri naših nasprotnikih, ne pa z gostilniško politiko, kakor je pri nas v navadi.

Ljubezen do domovja, do naroda, to vam bodi vašemu delu za početek, to mu za izvor, a svoj narod videti srečen, močan, silen duševno kakor gospodarsko, to bodi vaš namen in cilj!

Vzbudite se, vi voditelji koroških Slovencev, in pojdite med narod in narod bo šel za vami čez dno in strn za svoja prava!

Slovenci, posnemajte Dance!

(Spisal Adolf Ribnikar.)
(Dalje.)

Dasi pa ustanove lepo število ljudskih visokih šol, vendar jim to ni zadostovalo. Zato otvorijo leta 1885 širjo šolo v Askovu, katero naj bi obiskovali oni, ki so dovršili kako ljudsko visoko šolo. Urejena je ta šola po Grundtwigovem načrtu in obstoji iz dveh poslopij. V glavnem je velika dvorana za predavanje, knjižnica, telovadnica, laboratorij itd. Pouka se udeležujejo moški in ženske, ki pa stanujejo ločeni, prvo v glavnem, druge stranskem poslopiju. Pouk sam je navadno skupen in traja po šest zimskih mesecev. Tečaji so sistematično zvezani po dva in dva. Učni predmeti so po eno uro na dan: materni jezik, domovinoznanstvo, svetovna zgodovina, dalje pa: severna mitologija, državno pravo, zakonodajstvo, fiziologija, fizika, elementarna matematika, zoologija, botanika, kemija, navod

o poljedelstvu in živinoreji, knjigovodstvo, risanje, ročna dela, angleško, petje in telovadba. Značaj šole je evangeliški in humani, dasi ne poučujejo verouka. Celo življenje je prešinjeno s čednostno religioznim duhom.

Matematike in fizike ne poučujejo tako, kakor pri nas, marveč tako, kakor sta se obe dve metodi razvijali.

Od leta 1878—1894 je obiskovalo zavod povprečno 117 učencev vsako leto. 75% jih je hodilo v šolo po eno zimo, 20% po dve, 5% pa jih je prihajalo po večkrat.

Značilno je, da podpira ljudske visoke šole tudi država. Podpora je tekom 50 let skočila od 4000 na 120 000 kron. Učenci so uživali l. 1889 samo 13 000, leta 1894 pa že 180 000 kron podpore. Državna postava od 12. aprila 1892 izrecno pravi, da se ljudskim visokim šolam da 1) stalni prispevek, 2) 10 kron za vsakega učenca in 3) pokrije tretjina stroškov, ki jih imajo šole z učitelji in z nabavo pripomočkov. Skupna avota ne sme biti višja od 300 000 kron. Število učencev je poskočilo tekom 58 let od 200 na 5800. Dve tretjini teh so dvorjani, drugi kočarji in bajtarji. Največ učencev pride z dežele, meščanov pohaja te šole zelo malo.

Kakor rečeno: šole v Askovu obiskujejo le učenci, ki so skončali kako drugo ljudsko visoko šolo, katero si hočemo nekoliko natančneje ogledati.

Moški se uče v teh šolah od prvega novembra pa do zadnjega marca; ženske od prvega maja do zadnjega avgusta. Zavodi so namenjeni pred vsem kmetom, dalje rokolalcem, malim trgovcem iz pomočnikom, pa onim ženskam, ki morajo živeti od ročnih del.

Nihče ni primoran obiskovati teh šol, a vsak mladi Danec je ponosen na to, da se je učil v njih vsaj en tečaj. Kakor pri nas vsak srednješolec ve, da brez mature ne more na visoke šole, tako je na Danskem vsak kmet prepričan, da brez ljudske visoke šole ni mogoče z uspehom moderno kmetovati.

Poučujejo se skoraj povsod sledeči predmeti: zgodovina, danski jezik in literatura, spise, zemljepis, higijena, telovadba. Učitelji predavajo, a nudijo učencem tudi vedno priliko za vprašanja ter redkokekdaj izprašujejo. Vsekakor polagajo največjo važnost na to, da zbude v mladini energijo in lastno mišljenje. Predavanja se prično obično ob sedmih zjutraj s petjem, pa naj je isto narodno ali pa religiozno. Do deseti predavajo. Nato učenci eno uro telovadijo in si z najrazličnejšimi prostimi vajami okrepe telo, da zopet lahko z uspehom nadaljujejo učenje. Opoldne gredo vsi k skupnemu obedu.

Nadzornik ali ravnatelj sam stanuje v glavnem traktu šolskega poslopja. On, kakor tudi drugi učitelji in njihove rodbe, občujejo vedno

glavica bo rahlo slonela ob moji rami. In privzdignil ji bom nalahno to glavico in bom zrl v jasne oči svoje sreče.

Zopet se bova sprehajala — — — — —

Zapazila me je, in najini pogledi so se srečali. Zdrznila se je in je prebledela. Jaz pa sem razprostrl roke in sem stopil proti njej: „Zlata moja sreča!“

„Česa želite, gospod?“

„Klanjam se, gospica Marija Ana! Zdrava ostanite in — srečna! Oprostite pa, da sem se drznil pojaviti se še enkrat na Vašega življenja potu in Vas motiti v Vaši tihni sreči. Oprostite, da nisem mogel kakor Vi pozabiti vsega, kar je nekdanje bilo. Pozabite pa zdaj še tudi, da so na tem svetu nekateri ljudje tako — naivni! Z Bogom, gospica Marija Ana!“

Še en pogled v njene velike, jasne oči, in potegnil sem z roko po čelu in sem šel — — „Nekad bilo!“

Čudne sanje.

(Spisal Iv. Vuk.)

Ob oknu slonim. Ulice velikega mesta so se jelo prazniti betalcev. Pozno je že! Na nebu se vlačijo pretrgani oblaki, loveč drug drugega. Iz teh oblakov razpoka pa pokuka sedaj-pasedit obraz lune, ter radovedno zre na mesto,

dokler je oblaki zopet ne zakrijejo. Vendar kaj mi mar mesto, oblaki, radovedni obraz meseca. Moje misli so bogve kje. Moj duh je splaval čez bribe in doline, tja, kjer mi bivajo moji dragi, kjer toči solze po meni — ona. Na majhnem gričku vidim hišico, obdano z drevjem. Oj to je

rojetna hiša, hiša mala,
kjer prvič sem zagledal svet,
kjer me mati je zibala,
pesničke učila pet.

Kako veselo je v krogu domačih, ki me radostno pozdravljajo in objemajo. Vendar moje oko nemirno išče nekoga med njimi. Nje ni! Globok vzdih se mi izviže iz prsi. Nje ni. Kako naj se radujem, ko ni nje, po kateri se mi toži najbolj.

Vzdramim se. Osuplo pogledam okrog sebe. Ali je mogoče, da slonim tukaj ob oknu, vdan v sentimentalnost?

Vlečem se v posteljo, da se naspim. V polnu sem slišal trde korake mimo mojega okna in stihne pesmi:

— — — — —
zvesta nisi ti ostala,
zveste nima svet žene!“

Kar streslo me je. Hotel sem zavpiti, da ni res, da jaz poznam dekle, ki je zvesto, pa — pa nisem mogel. Hrepenenje, da bi videl njo, se mi zbudi. Zdi se mi kot v sanjah, da me je nekaj vzdignilo in neslo ter me postavilo ob okno moje drage. Ali spim ali sanjam? Gledal

sem okrog. Sami znani, domači kraji. Tu v sobi slišim glasno dihanje, tu spi moj biser. Primem se za glavo, zbadam v nogo. Brez dvombe to niso sanje, to je istina. Potrkam na okno. Kako se je vzradostila, ko je zaslišala moj glas. Okno se je odprlo in poljubovala sva se in kramljala dolgo . . . dolgo . . . — — —

Kar čutim, da nekdo trese mojo posteljo. Pogledam! Pred menoj je stala stara ženica, moja strežnica.

„Gospod, deset je že ura. Ali ne boste vstal?“

Začuden si mamem oči, gledam okrog sebe. Hm! V svoji sobici sem. Polagoma se mi vračajo misli. Sinoči sem obhajal svoj god in smo ga malo preveč pili. Prišel sem domov, kako, sam ne vem. Ali so me morebiti prineali? Mogoče je vse! Hm! In potem te čudne sanje. Kje je moja rojetna hiša, kje moji dragi? Kako dolgo je že tega, kar sem slonel ob oknu nezvestega dekleta. Tedaj sem bil še mlad prekrat. Ti nesrečni alkohol, kam si me privedel s svojimi fantazijami.

Ko mi strežnica prinese kavo, sem ji rekel, da sem bolan. Obrnil sem se na drugo stran in mirno, brez daljnih sanj zaspal. Popoldne sem pa šel v gostilno, kjer sem zdravil mlačna pozno v noč in konstatoval, da v resnici „zvesta nima avet žene“.

z učenci in sicer prav prijazno in vplivajo tako na nje jako ugodno.

Troški za enega učenca teh šol znašajo kakih 30 kron na mesec, kar je vsekako malo. Državna podpora, podpore premožnih rojakov, mali pripeky za stanovanje, hrano in učenje pa omogočajo učenje takih, ki bi radi revščine sploh ne mogli obiskovati te šole.

Učenci se splošno jako lepo vedejo. Imajo tudi zavodno društvo, katerega naloga je, skrbeti za red. Na večer se pridno uče ali pa bero skupno domače pesnike. Vsak teden po enkrat prireda predavanje splošne vsebine, h kateremu pridejo tudi okoličani. (Konec prih.)

Celjske in štajarske novice

(Koncert „Celjskega pevskega društva“.) Z opravičenim ponosom beležimo popolni uspeh koncerta dne 12. t. m. Dvorana je bila napolnjena najodličnejšega občinstva. Naša inteligenca je prihitela iz Celja in okolice, iz vseh naših trgov — videli smo goste iz Maribora, Ptuj, da, celo iz Novega mesta. Iz Ljubljane je prišel med drugimi koncertni vodja „Glasbene Matice“ g. Hubad. — Neka sveta tišina je zavladala po dvorani, ko je Anton Lajovic dvignil paličico: videlo se je takoj, da ima zbor v svojih rokah. Občinstvo je poslušalo in živelo. Po končanih točkah nekaj sekund grobne tišine, zamaknjenosti in potem gromovito ploskanje. To se je ponavljalo od komada do komada — in bolj ko se je program bližal koncu, tem bolj je rastlo navdušenje. Ko smo pa odbajali iz dvorane, smo občutili oni zvišeni mir, ono srečno zadovoljnost, katero razliva po tem tužnem, vsakdanjem boju polnem svetu samo prava, sveta umetnost.

Duša vsemu koncertu je bil Anton Lajovic. V Celju je stopil prvič pred občinstvo kot dirigent svojih skladb. Te skladbe imajo na sebi vseskozi znak umetniške zrelosti in dovršenosti. Lajovicu se je štelo — posebno ob vajah za koncert — mnogokrat v zlo, da je v svojih zahtevah do pevcev prestrog, a še strožji kritik je on nasproti samemu sebi. Bili smo priča, ko je uničil kot „nezrele“ cel zvezek krasnih, lahko umljivih skladb, ustvarjenih v prejšnjih letih. O njem se lahko reče, da je dozorel, resen, dovršen umetnik. Neki kritik je ocenil nekoč njegove skladbe v „Slovenskem Narodu“ kot „secesijo nistične“. Temu pa ni tako. Povsod najdeš pri Lajovicu strogo „formo“, pravilnost in enoto. Po strogi formi so vstvarjene njegove pesmi, forma je v njegovih majhnih in velikih „rondo“, v sonatah in simfoničnih delih, ona daje njegovim skladbam trdno konturo, veliko jasnost in preglednost. Poleg tega pa so Lajovičeve skladbe bogate novih muzikaličnih misli, in velika vrлина istih je posebno krasno izpeljevanje posameznih glasov (Stimmführung), oziroma spretna instrumentacija pri orkestralnih kompozicijah. Namesto običajne homofonije piše Lajovic polifonično. V njegovih proizvodih ne najdeš nerodnosti in neokretnosti v harmonizaciji, kar se kaže celo pri priznanih naših starejših skladateljih. Vsak glas teče za sebe, tvori takorekoč svoj „solo“ in z njegovo melodijo se vjemajo kontrapunktično melodije drugih glasov. A vse te vrline same še ne označijo skladatelja kot umetnika. One ne pomenijo več nego pomeni pisatelju znanje pravopisa, sintakse in stilistike. Kar diči pravega umetnika in kar odlikuje posebno Lajovica, to je tisti pravi skladateljski duh, tista nadarjenost in čuteča duša — lastnosti, katerih se ni moči priditi na konzervatorijih, temveč katere so prirojene. Lajovic je rojen umetnik.

Ko se je pri koncertu odpela njegova pesem „Bolest kovač“, priznala mi je muzikalno nabražena sosedka, da jo je kar „mraz obletaval“ pri teh rezkih, trdih akordih. Ta pesem je nekaj vzgled Lajovičevega načina kompozicije. Vse mu služi edino le smotru, izraziti muzikaličnim potom vsebino taksta. Tekst je spisal moderni nemški pesnik Otto Julius Bierbaum. Skladba je pisana v c-molu v obliki pesmi — nekoliko razdirjeni. Ritem je krepak in mogočen, povdarjena mesta v taktih imponirajo kot trdi udarci kladiva v kovačnici. Akordi so rezki, izražajoči

bolest. Nobena sentimentalnost ne kazi proizvoda. Prehod med prvim delom pesmi in kodo (koncem) s svojimi pianissimo-akordi izraža trpljenje in tiho resignacijo. Veličasten pa je konec: zmaga trde volje, katero je skovala bolest:

„Ne stare vihar
in mraz ne požge
in rja ne sne,
kar bolest je skovala“

Posamezni glasovi so polni najkrajše logike. Namesto suhoparnega filistrskega spremljevanja z akordi povsod in v vseh glasovih melodije! Kako ognjevito poje n. pr. drugi tenor: „divje sopiha, grozne plamene,“ ali pa drugi bas: „bolest neusmiljeno kuje srce.“ In kako lepo se vjemajo toliko različne melodije posameznih glasov. Prvi tenor, drugi tenor in bas se n. pr. vjemajo tako popolno, da bi bila pesem tudi popolna brez sopranov in altov. Pesem je vseskozi enotna: motiv prvega takta vlada vseskozi in iz tega je logično izpeljana cela pesem tako, da je vsaka — tudi najmanjša neoriginalnost izključena. — „Bolest kovač“ je mojster-sko delo.

Posamezni poslušalci so jo uživali — večina je pa menda ni razumela. Pesem stoji na oni previsoki umetniški stopnji. Kdor hoče zazreti orla v sinji višini, imeti mora dobro in vajeno oko. Za take skladbe se mora naše občinstvo šele vzgajati. Tudi pevcem je delala pesem mnogo preglavice, ker je jako težka in naporna. Celu „Glasbena Matica“ se je je zbal — a menda ne za vedno, ko so ji postali naši pevci pod Lajo vičevim vodstvom kos. Pela se je izborno, če pregledamo nekoliko nejasnosti v prehodu.

(Konec prihodajšč.)

(Iz letnega poročila c. kr. gimnazije v Celju) posnemamo sledeče podatke: V višjo, ali tako imenovano „nemško“ gimnazijo se je vpisalo začetkom šolskega leta 1902/03 288 rednih dijakov in 8 privatistov. Koncem šolskega leta je bilo na gimnaziji 177 rednih dijakov in 5 privatistov. Po narodnosti je bilo 75 Slovencev, 1 Italijan in 201 Nemec, po veri 267 katolikov, 9 protestantov in 1 žid. Odličnjakov je bilo 25, prvi red jih je dobilo 207, ponavljalni izpit 13, drugi red 21, tretji red 6, radi boleznih neizpršani so bili 3 in 2 sta bila izvenredna. Šolnine se je plačalo 8315 K. Paralelki nemška gimnazija ni imela. — V samostojne slovensko-nemške razrede se je vpisalo 192 učencev, izmed katerih jih je med letom izstopilo 7, da je bilo koncem leta v petih razredih (I. razred je imel paralelko), 185 dijakov, po narodnosti Slovencev in po veri katolikov. Odliko je dobilo 22 dijakov, prvi red 131, ponavljalni izpit 8, drugi red 19, tretji red 4, radi boleznih neizpršani je bil 1. Šolnine se je plačalo 3480 K. Ako primerjamo število učencev v samostojnih razredih z onim na višji gimnaziji, vidimo, da so slovenski razredi mnogo boljše obiskani kakor nemški. Ako prištejemo število Slovencev višje gimnazije (75) številu učencev nižje, imamo približno število dijakov višje gimnazije; to znači toliko, kakor da je za število slovenskih dijakov v Celju potrebna cela višja gimnazija, ne pa samo štirje nižji razredi, kajti Slovencev bi bilo 260, Nemcev pa le 201. Značilno za razmere na obeh gimnazijah je, da je na višji gimnaziji plačalo šolnino drugo polletje 129 dijakov, 7 več kakor prvo polletje, na slovenskih razredih drugo polletje 48 dijakov, 20 manj kakor prvo polletje. Oba zavoda bomo še nekoliko dalje primerjali.

(Slavnemu deželnemu šolskemu svetu v preudarek.) V zadnji številki smo na kratko omenili dogodek, ki se je dogodil prošle soboto v bližini stolne cerkve, namreč da so nemški dijaki, abiturienti in gimnazijci, napadli na cesti mirnega človeka, ki je prišel iz slovenske gostilne. Posredovala je tudi policija, ki pa je namesto izživačev, nemških dijakov, aretirala napadenca, kakor se zgodi vedno, kedar hočejo „Nemci“ ohladiti svojo jazo nad kakim Slovincem. V zadnji številki smo vprašali slavno ravnateljstvo c. kr. višje gimnazije v Celju, kaj namerava storiti, da bodo ljudje varni pred pobalinskimi napadi nemških dijakov, ali slavno ravnateljstvo se ni zmenilo za celo stvar, da ravno je imelo časa od nedelje do srede. In naj imenuje „vahtarca“ in žnjo vred cela celjska nemškutarija

ta naša vprašanja kakor jih hoče, ali mi zahtevamo, da ravnateljstvo celo stvar preišče in krivce kaznuje. Kajti prepričani smo v dno duše, da bi preiskav ne bilo ne konca ne kraja, ako bi bili slovenski dijaki napadli kaknega „Nemca“ na ulici. „Vahtarca“ bi ne bila mogla nikdar dosti blata izrigati na slovenske dijake in na vse Slovence sploh in graški časopisi bi bili prinesli po sto vrst dolge brzojavke o „lopovstvu“ slovenskih dijakov v Celju. Zato zahtevamo od slavnega deželnega šolskega sveta, da naloži ravnateljstvu celjske gimnazije, da ravno tako nepristransko preišče pobalinstvo nemških dijakov, kakor je vedno pripravljeno „nepristransko“ kaznovati najmanjši prestopki slovenskih dijakov. — Pravice in nepristranosti zahtevamo povsod, torej tudi od ravnateljstva celjske gimnazije!

(Če je le res!) Iz krogov odvetniških uradnikov se nam piše: Kakor ališimo, nameravajo naši gg. odvetniki in notarji za dobo sodnijskih počitnic iz proste volje precej skrajšati uradne ure. Dr. Hrašovec, kateri edini je bil že zdavnaj vpeljal v svoji pisarni vsaj delni nedeljski počitek, je baje prišlo prvemu na misel, da je julija in avgusta tudi za pisarje prehuda 7—8 ur sedeti v pisarni in je valed tega vpeljal v svoji pisarni popolni nedeljski počitek. In drugi?

(Danes so zaprli) bivšega tajnika okrajnega zastopa Jožefa Kosma. Poneveril je po najzvitějšíh falsifikacijah večji znesek, tako da je še okoli 19000 kron nepokritih. Načelstvo mu je prišlo v kljub njegovi rafiniranosti na sled in ga takoj samo ovadilo.

(Tako ne more iti več naprej) vzdihuje celjska „lažnjivka“ v celem včerajšnjem uvodnem članku zato, ker smo ji v zadnji naši številki podbrusili par resnic pod nos, katerih njen laži navajeni želodec nikakor ni mogel prebaviti. In česa si vsega ne izmislila! Tako bočejo narediti z nami kakor Hrvatje z madžaroni. Ljudstvo se mora vzdigniti in nas pobiti, linčati. Seveda smo mi, ki smo jim resnico povedali, zato „tiskovni banditi, tiskovna golazen, tiskovna zver, šufci itd.“ Naši poslanci so „po slanske kreature“. In tako lepo naprej v celem članku in v celi „lažnjivki“. Čudno je, da imenuje ona duševna reva, ki je spustila to gnojnico v list, naš list s pravim imenom kar se sicer malokdaj zgodi, in da skuša svoje trditve dokazati s „Slovincem“ in „Slov. Narodom“, ki sta tuptam tudi radi kakšne resnične nekoliko udarila po nas. Čudno se nam tudi zdi, da nam to revše obeta, da bo nabralo naše izraze, s katerimi obkladamo celjske nemčurje in njihove tovariše, ko cel vahtarčni članek v vsaki vrsti prinaša par psovk. Najbolj čudno se nam pa zdi postopanje slavnega c. kr. državnega pravištva, da ni tega članka zaplenilo. Naše bralce opozarjamo, da naj primerjajo ta članek z onimi odstavki današnjega našega uvodnega članka, ki so bili svoj čas zaplenjeni, in razvideli bodo, kako nepristransko je celjsko državno pravištvo! — Sicer pa „lažnjivki“ prav radi verjamemo, da jo boli in sicer hudo, ker je zelo zavijala, ko smo ji stopili na rep. Obenem naj pa bodo gospodje pri „vahtarci“ in za njo prepričani, da se ne čutimo čisto nič prizadete in da bomo slaj ko prej z vsemi avojimi močmi delovali na to, da se celjsko nemčurstvo pokaže svetu v pravi luči. Vaše vpitje vas ne izvleče iz blata!

(„Celjsko pevsko društvo“) je sklenilo, da priredi na god sv. Ane, v nedeljo, dne 26. t. m. vsem Ančkam v čast veselico v „Skalni kleti“ kjer se ponove vsi zbori, ki so se peli pri koncertu dne 12. t. m. Da bodo deležni uživanja teh prekrasnih skladb najbližji krogi, znašala bodo vstopnina samo 30 vinarjev na osebo.

(Zgubila se je) srebrna ura na poti od „Skalne kleti“ proti mestu. Ura je bila bolj majhna, remontoir. Dotičnik, ki bi uro našel, naj bi jo prinesel k g. Medvošku, Samostanska ulica št. 12 proti dostojni nagradi.

(Vsem hmeljarjem celjske okolice!) Jutroštajarsko hmeljarsko društvo priredi na hmeljarje celjske okolice dne 19. t. m. na Babnem v gostilni g. Vincenca Janiča zborovanje, pri katerem se bodo razpravljale o pravilnem obiranju, spravljanju in basanju hmelja. Tega zborovanja se udeležiti

vaakdo, kdor se peča z obiranjem hmelja — torej mlado in staro, možje in žene, fantje in dekleta. Začetek ob 4 uri popoldne.

Društveno vodstvo (Nazarje.) Na dne 12. t. m. po „Narodni čitalnici za Nazarje, Rečico in Kokarje“ sklicanem zaupnem shodu, katerega se je udeležilo večje število povabljenih udov in neudov, priklopilo je navdušenje za takšne shode do vrhunca. Predsednik društva je otvoril občni zbor in dal besedo g. Franu Praprotniku, ki je v nad eno uro trajajočem govoru razlagal pomen sadjereje in opisal za naš kraj najpristojejšo vrsto sadja, katero bode dajalo tukajšnjim sadjarjem velikega dobička. Končno je govornik povdarjal, da bi bilo zanimanje za sadjerejo še veliko večje, ako bi se gospodje deželni in državni poslanci za to važno kmetско stroko bolj zanimali ter za pospeševanje iste v raznih korporacijah bolj energično delovali. Ta govor je bil z velikim navdušenjem sprejet in so navzoči kmetje se enoglasno izrazili, da hočejo imeti za naprej zastopnike, kateri bodo tudi zmožni pospeševati njih kmetске koristi. Nato je dobil besedo g. Ivan Lipold, kateri je omenil tekem svojega govora, da je cepljenje našega naroda v toliko strank istega pomena, kakor sovraštvo med dvama osebam; kajti kjer se dva sovražita, se smeji tretji. Vsebinski govor, primerjajočega staro in novo zgodovino, je bil ta, da so ljudstva v edinstvi prišla do moči, v neslogi do propada, in se ravno tako zna zgoditi tudi našemu slovenskemu narodu, ako bodo voditelji raznih strank grobokopi milega nam naroda, ker nam jemljejo zadnjo oporo našega življa, t. j. edinost, bratsko ljubezen. Govor sklene g. govornik s pozivom k slogi. Tudi te besede so bile z navdušenjem sprejete, in slišala se je marsikatera opomba proti danes vstalem vsestranskim krivim prorokom. Po končanem sporedu smo se še dalje časa v veseli družini zabavali ter se razšli v nadeji, da bi se v kratkem zopet sklical enak shod, kateri bi navduševal narodno čutečo množico k daljnemu neumornemu delovanju.

(Iz Konjice) Kakor vsako leto, prišel sem tudi letos par tednov na počitnice k nekemu sorodniku v Konjico. A kako se vznemirim, ko napravim par korakov po trgu. Vsak, kdor ga je že videl, ga mora občudovati, kakor tudi njegovo lepo okolico. Sredi trga šumlja majhen potok, ob straneh pa so stala lepa drevesca. Bila so kake štiri metre visoka lepo pristrižena; dičila so trg v vsej dolžini. Na vprašanje, kam so jih odstranili, mi je neki znanec odgovoril, da so jih na povelje konjiškega nemškega olupševalnega društva že pred par meseci izkopal. Kaj ne pade vse tem konjiškim nemškim očancem v glavo. Najbrž sklenejo kaj takega le tedaj, kadar jim že vinska kapljica zapleše po glavi, kar se tudi godi menda v olupšavo trga. Ko tako napravim zopet par korakov, zagledam na novo pobeljeno sodnijo in kaj še več: nad vrati visečo dvojezično tablo in sicer slovensko-nemško. Vesel sem povprašal, če so tudi znotraj take spremembe, a v odgovor mi je bilo: vse po starem. Posebno mi je povdarjal sobo št. 4, medtem ko mi je pohvalil uradovanje v sobi št. 1 in 2 in pri tem še pridjal, da bi kmetje kaj radi videli, če bi se jim v takozvanem „najaloveniš“ uradovalo. Kajti slišijo ga tuintam pri sodniji. Tožen sem korakal naprej in premišljeval, kako je sploh bilo mogoče, da je v tako skrit kotiček priplaval nemški duh, ki je tudi okušil bližnjo okolico. Spomnil pa sem se nekdanje zaspanosti, ki mi je v raztolmačila. Slišal pa sem razne naklepe novo-otvorjenega bralnega društva, kojemu želimo obilo žetev.

(Preobrat v Hrastniku.) Dne 13. t. m. smo stopili hrastniški Slovenci zopet velik korak naprej. „Hr. freiwillige Feuerwehr“ se je prelevila v „Hrastniško prostovoljno gasilno društvo“. Pri praznanju, ali naj bo odalej slovensko ali nemško poveljstvo, sta glasovala le dva za nemško. Stotnikom je bil voljen vrli narodnjak gospod Iv. Meke, namestnikom g. F. Roš Udov je sedaj 47. Kakor se čuje, bode imelo društvo svojo godbo. Rudarji, kaj je s pevskim društvom? Ali sta že pozabili vse obljube? Tako hitro se vendar ne sme vse pozabiti. V nedeljo pridite na shod s narodnimi znaki, da pokažete vsem, kaj sta,

14. t. m. so se vršile pri okrožnem sodišču v Laškem trgu obravnave radi zadnjih izgrediv. Neki krojaški pomočnik je bil obsojen na teden dni zapore, ker je zagnal kamenček med lažnemce. Neka ženska, obdolžena istega čina, je bila oproščena. Stem je končana cela afera, a prenehala še ni, gg. Terpotitz, Lorbeer, Ammer i. dr. poslušajte, nar. zavest rudarjev raste. Hkrati stavimo na tovarniške gospode (ne na Kilarja!) neponižno vprašanje, kdaj bodo odstranjeni samonemški napisi pri tovarni?! In zraven opomnimo, da ne bode zopet okrog moledovali, da ni g. župan v nikaki zvezi s temi dopisi ter vas zagotavljamo, da vas „Domovina“ ne neha obdelovati, dokler se ne reši zgornje praznanje povoljno in se razmere v obče ne zboljšajo!

(Imenovanje.) Knezoškofjskim konzistorialnim svetnikom je bil imenovan vlč. gosp. Matej Slekovec radi pre mnogih zaslug, ki si jih je zaslužil kot dušni pastir in posebno kot nad vse marljiv preiskovalec starih arhivov in zgodovinskih najdb za Spodnje Štajarsko. Velezaslužni mož se po vsej pravici lahko imenuje prvim zgodovinarjem na Spodnjem Štajarskem. Zgodovinsko društvo v Mariboru ga je izvolilo svojim predsednikom. Upamo, da bo vlč. gosp. Matej Slekovec obelodanil še marsikaj, kar ima zabeleženega v svojih 50.000 izpiskih, ki jih je izčrpal iz dunajskih, graških, zagrebških, ljubljanskih in mnogih drugih arhivov. Ljubi Bog mu povrni kmalu zopet zdravje. Sedaj močno boleha radi prej tako naporenega dela. Nadejamo se, da nam izvedljivi zgodovinar stopi kmalu v javnost in poda svojemu narodu neumrljive spomine iz temne preteklosti.

(Sv. Lenart v Slov. gor.) Mladeniški shod je bil nad vse sijajen. Prihitelo je na zborovanje nad 1500 krepkih in čilih mladeničev iz vseh krajev Slovenskih goric. — Sveda so morali nemčurčki izzivati. Najgrše se je vedla policija, ki je ščuvala izzivače. Najhujši hujskač je bil zloglasni Fr. Senekovič, ki je nalašč zato prišel iz Maribora. Nič boljši ni bil Vinko Gorjup, uslužbenec pri okrajni hranilnici, ki je v slov. rokah. Hranilnica si s tem človekom greje gada na svojih prsih — pikal in piknil je ta plajdravi Gorjup že večkrat zavod in njega ravnatelje. — Častitamo hranilnici. — Policaja Živkota bomo vzeli z naprejem na muho. Pri prvi priložnosti ga postavimo na polje. — Vzkipela nam je kri, ko smo videli adjunkta Rostoka stati ravno nasproti Poličeve hiše, ko se je s svojo ženo porogljivo smejal Slovincem. Tega človeka ne mara celi sodnijski okraj razun nemških nacionalcev. Naši ljudje so hoteli vpiti „Abzug Rostok“, a zmernejši Slovenci niso tega dopustili, oziraje se na to, da je uradnik. Namestite Rostoka med nemške nacionalce, a ne med mirne Slovence. — Njega še pogledamo skozi mikroskop. — Da so nemškutarji tako nevarno pogoreli s svojim izzivanjem, smo Slovenci prav veseli. Največje zadoščenje pa nam je to, da je marsikateri Slovenec izpregledal, ki je bil poprej slep. Vi očka župan, kaj porečete vi k temu?

Društveno gibanje.

(„Bralno društvo na Dobrni“) še enkrat opozarja na svojo veselico v nedeljo, dne 19. julija t. l., katere čisti dohodek je namenjen za društveno zastavo. — Veselica se vrši v navadnih društvenih prostorih, prosta zabava pa je v gostilni g. Koruna.

(Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Polzeli) Dne 26. julija t. l. se vrši na Polzeli v prostorih g. Žigana veselica, ki jo priredi polzelaka podružnica sv. Cirila in Metoda s prijaznim sodelovanjem šoštanjskega tamburaškega zbora. Vsestransko zanimivi spored obsega poleg gledališke igre še pevake in tamburaške točke. Zato kdor se hoče v nedeljo, dne 26. t. m. dobro zabavati, naj prihi na našo prijazno Polzele.

(Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za gor. radgonaki okraj.) Vsak narodnjak iz gor. radg. okraja, koji se ni ud podružnice, a bi jo vendar rad gmotno podpiral, se vljudno prosi, naj se v kratkem blagovoli oglasiti pri g. dr. L. Kreftu, predsedniku ali blagajniku iste župnije v gor. radg. pri g. J. Čuricu, organistu, v kapelaki pri g. Jož. Čuricu, organistu, v negovski

pri Trstenjaku, posestniku, in v jurjevski pri Farkašu, trgovcu, kajti v kratkem se vrši III. redni občni zbor. Odbor.

„Zveza slov. pevskih društev.“

Slavnim pevskim društvom, ki so doslej svoj pristop k „Zvezi slovenskih pevskih društev“ prijavila osnovalnemu odboru v Ljubljani. Podpisani osnovalni odbor se usoja, slavnim društvom naznanjati, da se vrši ustanovna skupščina „Zveze slovenskih pevskih društev“ v nedeljo, dne 19. julija 1903 v Ljubljani ob pol 10. uri popoldne v dvorani „Glasbene Matice“ (Vegove nlice 5, II. nadstropje). Glavni namen skupščine je volitev upravnega odbora, da „Zveza“ začne svoje delovanje. Vljudno prosimo, da v zmislu pravi! zanesljivo pošlje vsako društvo enega pooblaščenega zastopnika, ki bo na skupščini zastopal društvo in v njegovem imenu izražal nazore, želje in nasvete o delovanju „Zveze“. V to svrhu naj se slavnna društva prej na podlagi pravi! posvetujejo. Če jih hoče na skupščino več priti, so dobro došli; a ker je stvar interna, brez vsake slavnosti, zadošča poedinec, ki pa naj bo o pravilih „Zveze“ in o željah slavnega društva poučen. Društvo lahko zastopa vsak član slavnega društva in ni neobhodno potrebno, da bi prišel sam predsednik, pevovodja ali kak odbornik. Naznanjamo nadalje, da so doslej k „Zvezi“ pristopila sledeča slovenska pevška društva, ki jih navajamo, kakor so se priglasi:

1. Pevsko in glasbeno društvo v Gorici.
2. Pevski zbor bratovščine sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu.
3. Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“ v Ljubljani.
4. Pevsko društvo „Kolo“ v Trstu.
5. Bralno in pevsko društvo „Maribor“ v Mariboru.
6. Pevski zbor „Narodne čitalnice“ v Gorici.
7. Prvo slovensko pevsko društvo „Lira“ v Kamniku.
8. Pevsko društvo „Ljubljana“ v Ljubljani.
9. Pevsko društvo „Zvon“ v Šmartnem pri Liti.
10. Pevski zbor „Narodne čitalnice“ v Kranju.
11. Slovansko pevsko društvo v Trstu.
12. Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Ljubljani.
13. Dolenjsko pevsko društvo v Rudolfovem.

Dnevni red ustanovne skupščine.

1. Poročilo osnovalnega odbora.
2. Posvetovanje o delovanju „Zveze slovenskih pevskih društev“.
3. Volitev upravnega odbora.
4. Raznoterosti.

V Ljubljani, dne 10. julija 1903.

Z iskrenim slovenskim pevskim pozdravom osnovalni odbor:

Matej Hubad a. r.

koncertni vodja „Glasbene Matice“.

Prof. Anton Štritof a. r.

t. č. načelnik pevskega zbora „Glasb. Matice“.

A. Gutnik a. r.

bivši predsednik pevskega društva „Ljubljana“ v Ljubljani.

Ivan Dražil a. r.

t. č. predsednik slovenskega delavskega pevskega društva „Slavec“ v Ljubljani.

Dopisi.

Šoštanj. — (Ljudski shod.) — Na dan 5. t. m. sklical je pripravljani odbor javni ljudski shod v Šoštanj, na katerem sta blagovoliila prevzeti govore gospoda Anton Kordeš in dr. Vladimir Serbec in Maribora ter je pri istem podal naš deželni poslanec Ivan Vošnjak poročilo o delovanju slovenske delegacije v deželni zbor Štajarskem.

Na prostornem vrtu hotela „Avstrija“ se je zbralo ob 4 uri popoldne več kot 200 navadnih Slovencev iz lepe Šaleške doline; domaći župan g. Rajster je otvoril zborovanje, na kar se je izvolil predsednikom g. dr. Fran Mayer.

Ta daje prvemu g. Antonu Kordešu besedo. Govornik nam poplče pod društveno kolo in zakaj smo na dežel in trgih zmožni se našim

privilegiranimi sodeželani in zahteva razširjenja slovenskega šolstva po strokovnih šolah.

Dr. Vladimir Sernec nam poda kratko zgodovino jezikovne enakopravnosti, katera se pa v praksi ne more izvrševati, ker se stari avstrijski birokratizem ne more žnjo spoprijazniti.

Govornik navede nekaj števil, iz kojih je jasno razvidno, kako malo pravic uživamo na Štajarskem, ker ne moremo doseči nam po množini pristoječega števila zastopnikov, ker nam vlada neče dati naših sodnikov, naših šol. Zelo obžaluje stagnacijo v našem političnem življenju, povzročeno po osebnih, nestvarnih politiki nekaterih poslancev. Ako je bilo nemškimi poslanci brez ozira na strankarstvo mogoče, da se združijo v eno večjo parlamentarno skupino, naj tudi naši zastopniki najdejo polje, na kojem bi skupno delovali, vladi dokazali, da so njihove zahteve identične z željami ljudstva.

Gospod deželni poslanec Ivan Vošnjak poroča o preteklih deželnozbornih volitvah, o vstopu naših doslancev v deželni zbor, o pogajanju vlade z našimi poslanci in prosi volilce, naj bi isti imeli zaupanje do svojih izvoljencev ter obsoja napade, kateri so se vršili od popolnoma nepoklicanih.

Gospod župan velenjski Josip Skaza predlaga sledečo resolucijo:

I. Z ozirom na to, da je bilo mogoče nemškimi poslanci vseh frakcij združiti se v eno narodno skupino, želeli bi bilo in je pričakovati, da se tudi slovanski poslanci vseh frakcij, posebno pa jugoslovanski združijo v tako parlamentarno skupino, koja ima varovati v prvi vrsti obče slovenske zadeve.

II. Ker se na gospodarskem in narodnem polju vkljub temu, da so se udali deželni poslanci in zopet vstopili v deželni zbor, nič ni doseglo, ponovimo že tolikokrat izraženo željo, da se za slovenski del naše kronovine napravi poseben politični oddelček.

III. Pričakuje se, da se dovoli, ker naše srednje šole potrebam ne zadostujejo in je treba višjih izobraževalnih zavodov, posebno obrtnih, strokovnih in kmetijskih šol, čim prej ustanovitve enakih zavodov.

Resolucija se sprejme enoglasno.

Po shodu, pri kojem je posredoval kot vladni zastopnik gospod okrajni glavar A. Čapek iz Slovenjega gradca, se je vršila jako živahna veselica na električno razsvetljenem vrtu hotela „Avstrija“; šele pozno po noči so se razšli udeleženci s prepričanjem, da je edino prava naša politika okrepčanje narodnega čustva.

Sv. Andraž v Slovenskih goricah. — Čebelarji tečaj. (Konec.)

Neposredno po zaključenju tečaja se je vršilo zborovanje v svrhu organiziranja čebelarjev na južnem Štajarskem. Potovalni učitelj za čebelorejo, g. F. Kurbus, nadučitelj v Slivnici pri Celju, kateri je na povabilo g. Jurančiča nalašč radi te točke prišel k Sv. Andražu, je predlagal, naj se vsi posamezni čebelarji in čebelarska društva na južnem Štajarskem združijo v eno čebelarsko društvo oziroma čebelarsko zvezo. Navzoči so predlog z navdušenjem sprejeli in si precej izvolili osnoven odbor, kateremu so poverili sestavo potrebnih pravil, mu zaupali vse drugo, kar je v to svrhu potrebno.

Po dovršenju tega, gotovo obširnega dnevnega reda podali smo se vsi v gostilno g. Toša, katero dičijo jako velike in lepe sobe. Tukaj nas je kar naprijetneje zabaval dobro izvežbani domači mešani pevski zbor pod vodstvom gosp. organista s krasnimi, milodonečimi, umetnimi pesmimi. Ni preteklo mnogo časa, da nas je imela čarobna moč pesmi popolnoma v svoji oblasti. Sklepal si lahko to iz radostnih in navdušenih obrazov čebelarjev, javljali pa se je vpliv pesmi tudi v raznih navdušenih napitnicah, katera se je ena za drugo vršila. Pač marsikateri bi se rad ocal dalj časa v tej veseli družbi, ko bi ga zahajajoče solnce ne spominjalo na daljni pot proti domu.

Tako se je tedaj vršil in končal drugi slovenski čebelarski tečaj na južnem Štajarskem. Z ozirom na dnevni red se lahko opozori, posebno navzoči čebelarji so se lahko prepričali, da pri reditlju tega tečaja ni bilo na tem ležeče, da bi sebe slavili, marveč da bi stvari po mogočnosti koristili, da bi podal namreč došlim čebelarjem

najpotrebnejši pouk o uspešni umni čebeloreji. In to je tudi dosegel. V dokaz temu mi je treba samo omeniti, da so se slišali od vseh, osebno od čebelarjev novincev glasovi neprisliljene hvale in zadovoljstva. Ne bom menda pretiral, ako trdim, da bi ta tečaj vkljub temeljitim znanostim in praktični spretnosti g. Jurančiča v tej stroki, ne imel drugod kje takega uspeha, kakor baš pri Sv. Andražu v tesnem okraju kakih 25 minut hoda. In vse to je sad prirediteljevega truda.

Ako tedaj želi kateri čebelar, osebno čebelar novinec naše lepe Slovenije potrebnega pouka in novih panjev, naj se obrne brez pomisleka na g. J. Jurančiča, čebelarja pri Sv. Andražu v Slov. goricah. On zamore in mu bo sigurno rad in točno postregel. Ravnajmo se tudi na tem polju po geslu: „Svoji k svojim“! Zbirajmo se kakor čebelice delavke okoli svoje matice tudi mi okoli g. Jurančiča, delajmo po njegovih nasvetih, se bo potem umna čebeloreja uspešno širila po vseh delih naše lepe slovenske zemlje v korist in veselje posameznikov, v korist in čast naše domovine.

Iz Ljutomerja. Učiteljsko društvo za ljutomerski okraj je redno zborovalo dne 2. julija t. l. pri Sv. Križu na murskem polju. Predsedoval je g. podpredsednik Vinko Vauda. Zborovanja se je udeležilo 14 rednih udov in gospici Karba in Gorjak, prva kot nova učiteljica ženskih ročnih del v Ljutomeru, druga kot učiteljica v Cezanjevcih. Po sporedu so se reševale sledeče točke: 1. G. predsednik je poročal o načrtu disciplinarne postave za učiteljstvo na Štajarskem, sestavljenem po deželnem odboru, s pridjano kritiko in novimi zahtevami od učiteljskega društva severno-izhodne Štajarske v pretesovanje in predlaganje razposlane vsem učit. društvom. G. poročevalec je bistveno predloge tega društva odobral, a predlagal je k 3. d. stavku k § 1 glede jasnosti v razvrstitvi raznih prestopkov več jasnosti; k 4. d. stavku kot olajšavne okolščine očito animoziteto, sovraštvo in hujkanje proti zatožencu in morebitno politično zasledovanje; k § 2, da se „krajni šolski svet“ naj celo izpusti; k § 3, da se naj kraj izvršitve predpreiskave in izvršilne preiskave prav določi; k § 7, d. stavku se naj izpremeni tako „je“ einem von der Landeslehrerkonferenz gewählten Schulleiter und einem Bürgerschullehrer. Einen Volksschullehrer und einen Stellvertreter wählt die Lehrerschaft eines jeden Schulbezirkes für sich aus ihrer Mitte.“ Med mnogimi drugimi prijavki je še predlagal na koncu štiri nova določila, in sicer: § 27. Die Zeugen sind in allen, der Strafprozessordnung analogen Fällen zu besiden. § 28. Wird vom Angeklagten gegen Personen, welche ehrenrührige, verleumderische oder unwahre Angaben vorgebracht haben, eine strafgerichtliche Verfolgung eingeleitet, so sind ihm die hiezu notwendigen Teile aus den Akten auszufolgen in Ur- oder Abschrift. § 29. Sämtliche aus den Untersuchungen und Verhandlungen erwachsenen Kosten sind im Falle des Freispruches vom Kläger zu tragen. § 30. Die Verjährung aller Folgen einer zuerkannten Strafe ist in allen Kategorien unzweideutig festzusetzen.

2. Izmed letošnjih konferenčnih vprašanj poročal je g. nadučitelj Vauda o geometričnem pouku v naših šolah. Povdarjal je posebno sledeče zahteve: a) Snov se naj izbere z ozirom na najpotrebnejše za poljedelstvo in obrt. b) Metoda naj bo analitično-sintetična, a ne pretirano heuristična; dokazuje naj se samo poskuševalno z resničnim merjenjem; vse se naj kolikor mogoče skrajša in zjednoti. c) Nazorila: naravni model, ki se dajo pretvarjati in primerjati, iz platničnega papirja, ila, sadre ali lesa; take modele naj izdelujejo tudi učenci sami; geometrično risanje.

3. Predlogi: Šolski Matice naj pristopijo vse učiteljske osebe, udov pa se naj nabira tudi drugje, posebno šole, oz. krajni šolski sveti. Za izkaze zamud naj se vpeljejo nove, pripravnejše tiskovine. Tečaj za učitelje na vinorejski šoli v Ljutomeru se naj ne opusti, kakor se to baže

* Na posebno željo gospoda dopisnika priobčujemo sledeče dostavke v nemškem jeziku.

zgoditi namerava. Deželni šolski svet naj izda šolske postave in ukaze v novi izdaji celotno.

4. Nastopno se je soglasno sklenilo, gospodu predsedniku, ravnatelju Ribiču, izreči željo, da naj zopet zasede mesto v okrajnem šolskem svetu in kot predsednik društva, koji je odložil vsled diferencij povodom neke debate o mlačni obravnavi šolskih zamud v tuokrajnem šolskem svetu, ker pritožbe in kritike niso nikako bile nanj naperjene.

5. Vprašalna skrinjica je prinesla pereče vprašanje, katerega pa še za tokrat nočemo objaviti, ampak se bode s strani predsedništva „ad memorjam“ potom vseh šolskih vodstev prijavilo. Toliko povemo pa že na tem mestu, da zadeva mlačnost nekaterih članov obojega spola napram društvu.

Največje veselje moramo izražati nad tem, da se je zborovanje vršilo zelo zanimivo in živahno-vzbujeno.

—au—

Narodno-gospodarske novice.

Nekaj črtic o vremenu.

Napovedovanje vremena je velikega pomena in koristi za kmetovalca. Na podlagi mnogoterih in večletnih izkušenj ugane lahko človek, kakšno bo vreme. Na kmetih opazuje pridni oratar vestno vreme, ter sodi po tem ali onem znamenju, kojega potem še združi z babjevestvom, ali bo prihodnje dni lepo ali deževno vreme itd. Mnogi se tudi zatekajo k stoletni pratiki, ki pa so zelo nezanesljive. Kako naj vé človek za sto let naprej kako bo vreme. Ono napovedovanje vremena, ki se opira na znanstvene nauke vremenoslovja, deloma na pridobljene izkušnje, je pa opravičeno, ker navadno ugane, kako bo vreme.

Tukaj hočem cenjenim bralcem podati nekatere podatke za spoznavanje vremena, ki sem jih v teku časa sam pridobil, nekaj pa tudi povzel iz vremenoslovnih spisov. Vsakemu je znano, da prinašajo južni, južno-zahodni in zahodni vetrovi redoma dež. Suho vreme je, če piše severo-vzhodni in vzhodni veter, ki se navadno suče v krog proti jugu, zahodu, severu in vzhodu. Večina južnih vetrov naznanja deževje, ki nastopi pri jugozahodniku. Če se pa zahodni veter zasneče skakaje proti jugu in če pri tem kaj dežuje in če se obrne med deževanjem na sever, tedaj dežuje samo mimogrede, na kar se zopet zjasni. Če pa veter zopet preskoči na zahod, potem pričakujemo stalne moče.

Vreme se spremeni, če ne veje noben veter. Znano je, da v budi vročini dobimo nevihto, če se veter nenadoma vleže. Suho vreme pa do bimo, če se sever mirno suče proti severovzhodu, kjer obstane nekaj dni brez dežja in se potem obrne proti vzhodu in jugu in urno zopet preskoči na vzhod.

Znano je tudi, da bo ploha, ako se poletu po kakem dežju kmalu prikaže solnce, ko je nebo čisto in zrak miren, med tem ko solčni žarki kar zbadajo. Če smo zjutraj videli močno jutranjo zarjo in če je na obzorju zrak zelo jase, dobimo dež. Jase dan označuje sivkasto-belo, kvečjemu zardelo jutranje obzrcje. Gosta, obilna rosa nam je porok za lepo vreme. Na kmetih je pravilica, če zjutraj začne deževati, potem je že opoldne lepo. Ako pa dežuje popoldne ali na večer, še drugi dan ne bo brez dežja. Ako je nebo zavlečeno z oblaki in se pod njim podé majhne, temne oblačne krpe, tedaj ni daleč dolgotrajno deževje. Isto velja, če je pri solčnem zahajanju nebo na jugozahodu zelo rdeče. Jasno, južno vreme na večer pa naznanja lepo vreme. Močna večerna rdečica na izhodu nam naznanja vetrovno vreme, včasih celo nevihto. Kadar se pripravljajo nad gorami meglasti oblaki, bodimo pripravljani za dež. Malopridno vreme nam naznanja, če je solnce pri zahodu bolj balkasto, nego rumeno in ako plava v beloblastnem svetlobnem morju, tako da ga in barne avetlobe, ki napolnjuje celí nebesni obok, akoro ni mogoče razločiti. Če vetrovi ženo dvojne oblake na razas strani, napočili bodo viharai dnevi.

iv. V.

Druge slovenske novice.

(Nemška predrznost v Ljubljani.) Prošlo nedeljo so pokazali ljubljanski Nemci, kaj si upajo vse storiti sredi slovenske Ljubljane. Okolu 30 Nemcev je napadlo predsednika akademičnega društva „Save“, Gabrijela Hočevarja. Napad se je zgodil pred kazino, torej na mestu, kjer promet ni najmanjši. Pobili so ga na tla in bili po njem. Slišati je bilo klice kakor „ušivec“, „po bijte ga“ itd. Posebno se je odlikoval neki lakirar Pirkner in njegova žena, ki je nekega Slovence sunila v trebuh. Nemci so nato izživali s plavicami po mestu. Trije „burši“ so nahrulili dva slovenska visokošolca s „hajl“. Ko so Slovenci zahtevali, da odstranijo izživajoče plavice, so se pridružili buršom trije prostaki 27. pešpolka in pozivali burše, da naj ne odstranijo plavic. Na mesto prišedši nadporočnik je vojake spodil, ali njih imen ni zahteval, kakor tudi policaj ne, ki je bil navzoč. Občinstvo je končno samo naredilo red in razgnalo plavičarje.

(Skrb kranjske deželne vlade) za slovenske dijake je tako velika, da jo je treba razglasiti povsod, da se primerno pohvali. Abiturienti obeh učiteljskih so priredili koncert. Ker so bili tačas v Ljubljani ruski dijaki iz Kijeva, se je bilo nadejati, da se udeležijo koncerta. In kaj je storila slavna o. kr. deželna vlada. V svoji veliki skrbi, da ne bi prišli slovenski dijaki v „pogubonosno“ dotiko z Rusi, je prepovedala udeležbo učiteljsk-nikom prvih treh tečajev v slučaju, da se Rusi udeležijo koncerta. Rusi so se odpeljali pred koncertom. Čudno je res postopanje slavne vlade, ki se ob času turnarske slavnosti ni čisto nič zme-nila zato, da so nemški realci peli na kazinskem vrhu protiaustrijske pesmi in teptali cesarsko zastavo. Pač dvojna mera kakor vedno in povsod!

(Banka „Slavija“.) Razvoj tega slovanskega zavoda stalno napreduje. Posebno v poslednji dobi je razvoj življenskega oddelka nenavaden in izkazuje čimdalje večje uspehe, na katere treba obrniti polno pozornost. V prvih petih mesecih t. l. predloženih je bilo „Slaviji“ 3242 ponudb za kapital K 8 666 090, od katerih se je izgotovilo 2686 zavarovalnih pogodb za kapital K 7 248 950. — Kapitalov in pokojnine je bilo od 1. jan. do 31. maja t. l. v življenskem oddelku izplačano K 591 898 53. — V celi dobi svojega obstanka izplačala je „Slavija“ v življenskem oddelku K 29 723 607 34 v vseh oddelkih sploh pa K 75 000 000. Dividende bilo je do konca leta 1902 izplačane K 1 061 385 37, sedaj pa se je začelo z izplačevanjem dobička za poslednje upravnno leto. Banka „Slavija“ postavila se je s svojim razvojem med prve zavarovalne zavode sploh in priča o narodno-gospodarskem napredku našega občinstva, ki se pri izbiri zavarovalnic opravičeno in zaupljivo obrača do tega domačega in vsega zaupanja vrednega zavoda.

(Škriatic, razsaja) v plibirski okolici že cela dva meseca. Cel majnik je bila šola zaprta. S 1. junijem se je pouk zopet pričel, ali zopet moral obustaviti, ker se je bolezen vnovič pokazala.

(Hajlovec so na Sv. Višarjih) zopet pokazali, kaj znajo. Zilaka podružnica „Slovenskega planinskega društva“ je tem pobalinom seveda tem v peti. Podružnica ima velike zasluge za turizmo, popravila in zaznamovala je mnogo potov, kar je gotovo tudi Nemcem, nemškim turistom, v korist. Hvaležne so se pa izkazali ti možje s tem, da so razbili napise, ki jih je napravila podružnica ob poti proti Rabilju in v Zajezero. Nemška kultura!

(Pošar), ki je bil prošli petek na Muti v zgornji Zilski dolini, je uničil od 94 poslopij, ki jih šteje trg. 60. Z veliko težavo so rešili cerkev. Škoda je zelo velika.

(„Krojaška zadruga“ v Gorici), ki je imela v Gosposki ulici veliko trgovino z modnim bla-gom, je šla po vodi. „Zadruga“ je bila v rokah Gregorčičeve stranke in je vse dolge prevezla Gregorčičeva „Centralna posojilnica“. Govori se o čudni manipulaciji omenjene posojilnice ob tej priliki, da bi se bilo potom javne dražbe izku-pilo najmanj 30.000 K več, da ima „Zadruga“ vso te manipulacije nad 100.000 K izgube itd. Ko se stvar razjasni, bomo poročali obširneje.

(Električna razsvetljava v Gorici.) V noči od sobote na nedeljo so poskušali v Gorici novo električno razsvetljava. Poskus se je posrečil prav dobro. Poprav je le malo treba. Električna luč se za stalno uvede baje koncem tekočega meseca. Škoda je le, da je nova razsvetljava uvedena samo po glavnih ulicah.

(Tržaški namestnik grof Goessa) baje ne bo več dolgo gospodaril v Trstu. Kakor poroča graški „Tagblatt“ se niti on, niti ravnatelj tržaške policije ne vrmeta z dopusta na svoji mesti.

(En mesec zapora) je prisodilo tržaško sodišče nekemu Arrigo Valle, ki je ob priliki demonstracij v tržaškem gledališču „Politeama Rossetti“ metal z galerije listke v laških barvah.

(Na državni gimnaziji v Kopru) je bilo koncem šolskega leta 223 dijakov. Od teh so bili samo trije Slovani.

Politični pregled.

(Papež na smrtni postelji) 93 letni starček na prestolu sv. Petra se še vedno bori med življenjem in smrtjo. Vsako uro pričakujejo v Vatikanu smrti papežev, ali papež še živi. Nekateri celo trdijo, da bo smrtni boj trajal še več dni. Upanja na ozdravljenje ni. Zdravniki so, ne da bi izvršili novo operacijo, odstranili sv. očetu zopet 100 gramov tekočine iz oprsa. Da bi svojo okolico pomiril, se papež večkrat dela, kakor bi spal. Zevčiva le tekočo hrano. Noč od srede na četrtek je bila jako slaba. Sv. oče ni skoraj nič spal. V četrtek zjutraj je bil papež pri maši, ki se je brala v njegovi sobi. Stanje papežev se je zelo poslabšalo. Zdravniki so spoznali, da je nova operacija neobhodno potrebna, ako se hoče papeževu življenje podaljšati za nekaj časa. Papež je sicer jako slab, ali srce deluje še tako krepko, da se zdravniki ne boje, da bi se ope-racija ponesrečila. Zadnja poročila javljajo, da je stanje papeževu neizpremenjeno.

(Odstop češkega ministra Rezeka) je bil pač višjega pomena, kakor se mu je pripisoval na prvi pogled. Kakor se sedaj poroča je Rezek obenem s svojo prošnjo za odstop vložil tudi spomenico, v kateri je izjavil, da ostane na svojem mestu, ako se dovoli Čehom vseučilišče na Moravskem. Cesar je pa po nasvetu dr. Körberja odklonil Rezekovo ponudbo in sprejel nje-govo ostavko. Körber se je mislil v najbližjem času začeti pogajati s Čehi, ali odstranitev dr. Rezeka je izpodbila že naprej Körberjeve upe.

(Skupni finančni minister) Benjamin pl. Kallay je v ponedeljek umrl na Dunaju v 64 letu svoje starosti. Skupni finančni minister je bil od leta 1882. Za njegovega naslednika ime-nujejo grofa Khuen-Hedervarya, katerega bi se Ogri kaj radi znebili, kajti ne zaupa mu nobena stranka. Drugi mislijo, da bo zasedel Kallayovo mesto sedanjí ogrski finančni minister Lukacz, ali pa ogrski poslanec Hieronymi. Kakor se vidi, Ogri niti ne mislijo, da bi mogel kdo drugi po-stati skupni finančni minister, kakor le kak pristen Madžar. Ker je skupni finančni minister obenem upravitelj Bosne in Hercegovine, bi bilo pač želeli, da ne bi zasedel tega mesta kak slovonožrski madžarski požrešneš.

(Na Ogrskem) se pač ne godi Hedervaryju tako dobro, kakor se mu je godilo na Hrvatakem, kajti prave zaslonbe nima v nobeni stranki. Največ sitnosti mu pa dela Barabas s svojimi pristaji. Stranka je narasla na 36 članov in nadejati se je, da jih bo imela v kratkem 60. Košut je izgubil vso veljavo. Barabas je izjavil v zbornici, da bo nadaljeval boj za ogrski jezik v armadi in za ogrske zastave in znake. Rekel je, da se to mora zgoditi, dokler je sedanjí cesar še živ, kajti cesarjeva smrt bi pomenila največjo katastrofo za Ogrsko. Hedervary je na Barabasov govor izjavil, da bo apeliral na vollice, kar znači, da hoče razpustiti državni zbor, s čimer bi mu pa ne bilo dovolj pomagano, ker bi se opozicija najbrž vrnila še v večjem številu v zbornico.

(Dogodki na Hrvatakem.) Radi demonstra-cij v Gorenji Raki je bilo obsojenih 26 kmetov. Obtoženih jih je bilo 31. Povsod drugod bi bila obsodba vse drugače izpadla, ali na Hrvatakem je vse mogoče in zato je bilo 26 kmetov vklju-b izbornemu obrambnemu govoru dr. Magdića ob

sojenih v ječo od treh mesecev do treh let, po-ostreno s postom vsakih 14 dni. V noči med ponedeljkom in torkom sta se dogodila v Zagrebu dva napada s dinamitom. Oseba sicer ni bila nobena ranjena, ali med občinstvom je zavladal grozen strah. Malo pred 2 uro je bomba raz-počila pred stanovanjem zagrebskega prošta in madžarskega poslanca Matnocija. Pok se je slišal po celem mestu. Hiša je bila zelo poško-dovana, vrata popolnoma zdrobljena in nad 100 oken razbitih. Tri četrte ure pozneje je eksplo-di-rala druga patrona v poslopju vladnih „Narodnih Novin“. Škoda tu ni bila velika. Tretjo bombo je našlo redarstvo v sredo zjutraj na vseučiliškem trgu. Namenjena je bila najbrž upokojenemu veli-kemu županu Kovačevu ali pa zgradbi državne železnice. Bomba je bila baje napravljena od stro-kovnjaka. V zlatarskem okraju so se pojavili nemiri. Upri se je ves okraj. Sirovi nastop madžarskih nasilnikov že preseda celo vojaškim oblastvom in ni čuda, saj je okrajni predstojnik Makkay v Ludbregu takoj ob početku nemirov ukazal, da naj „postrele vse pse“, s čimer je seveda mislil kmete. V Zlataru je bila velika skupščina vo-lilcev, ki je proglasila kandidatom za zemaljski sabor barona Josipa Rukavino.

(Srbski kralj) je imenoval generala Atanac-kovića in ministra za javne stavbe, polkovnika Aleksandra Mašina, vodjo zarotnikov proti Alek-sandru in Dragi, častnim kraljevim adjutantom. To je pač radi nezadovoljstva, ki se je baje po-javilo v srbski armadi, in obenem odgovor na različne zahteve te in one evropske vlade v zadevi kaznovanja Aleksandrovih in Draginih morilcev.

Književnost in umetnost.

(Malega viteza) smo prejeli 13 zvezek. Celi roman svetovnoznane poljskega pisatelja Szienkiewicza izide v 25 zvezkih po 40 v. Dobiva se v zalogi pri Kleinmayerju v Ljubljani.

(Priatelj otroški) ali darilo pobožnim šc-larjem, izdal in založil dr. Josip Somrek. Knjižica je kaj pripravna za šolsko mladino in zato jo najtopleje priporočamo gg. katehetom in učite-ljem. Knjižica je takorekoč prva cerkvena pesma-rica za šolarje in gg. učiteljem prihrani mnogo truda, ker jim ne bo treba, niti njim niti otrokom pisati pesmi. Ravno tako pripravna je tudi za gg. katehete, ker obsega kratke mašne in na-vadne spovedne in obhajilne molitvice. Knjižica se dobiva komad po 10 vin. v Hribarjevi trgo-vini v Celju.

(Sokolaka ideja in Slovenci!) Ob 40 letnici Sokola v Ljubljani. Spisal dr. Vladimir Ravnihar, podstarosta Sokola v Ljubljani. Založilo „Telc-vadno društvo Sokol“ v Ljubljani. V tej knjižici — obsegajoči 24 strani — nam podaja avtor aliko o razmerah slovenskega sokolskega življenja od začetka do danes, primerja slovensko sokolstvo s češkim in navaja vzroke našega zastanka. Zapreke, zakaj se ni razvilo sokolstvo na Sloven-skem tako, kakor med bratskim češkim narodom, deli pisatelj na krajevne, posebne in splošne. „Glavni greh“, pravi pisatelj, „ki nam ga vtegnejo po pravici šteti v zlo, greh, ki ga grešimo od prvih postankov sokolstva na Slo-venskem pa do zadnjih dni, je pač ta — da sokolske misli vobče še nismo proučili, da je ne poznamo, da nam sicer done po tšasih visoko-doneči izrazi o namenih sokolske ideje, da pa ne poznamo sredstev, ki naj dosežejo namene in cilje.“ V res jedratih besedah je začetel avtor bistvo sokolske ideje: „Ljubezen do domovja, do naroda ji je začetek, ji je izvor; a ta narod videti srečnega, močnega, silnega po duhu in telesu — to je njen namen in cilj. Z izdajo te knjižice, ki je nad temeljitega proučevanja slovenskega in češkega sokolstva, je stopil gosp. pisatelj na še popolnoma nesobdelano polje slo-venskega sokolskega slovstva. Ob izdaji te knji-žice se pač lahko vprašamo, zakaj pa vlada v naših masah tema, zakaj še nismo mogli proučiti prave sokolske ideje — zakaj še danes ne poznamo sredstev, ki naj dosežejo sokolske namene in cilje? Ali smo Slovenci res tako neob-vzetni za sokolsko idejo? Ne! Nikdar ne! Kdor le pozna razmere na Slovenskem, ve, da se nam slovenskega naroda zaima za Sokola in da se

da iz te mase narediti tudi maso dobrih Sokolov. Za tako delo pa je treba v prvi vrsti navdušenih in vztrajnih delavcev. Ali kje dobiti delavcev iz mase, v kateri vlada tema? Ravno kar izdana knjižica je že močno prosvetila v temo in prepričani smo lahko, ako bodo sledili temu spisu še drugi — zjasnilo se bo kmalu tudi pri nas. Češki Sokoli imajo danes 12 sokolskih časopisov in nebroj dobrih strokovnih knjig in brošur za ljudstvo. Kdo se bo potem čudil, da masa češkega sokolstva in tudi češki narod boljše razumeva sokolsko idejo, kakor Slovenci, ki nimamo ne sokolskega časopisa, ne organizacije. Zato z odkritosrčnim veseljem častitamo „Ljubljanskemu Sokolu“ na tem dobrem začetku in želimo le, da si obrani dolgo svojega marljivega podstarosta dr. Ravniharja, ki bi naj našel mnogo posnemalcev med slovenskimi Sokoli.

(Učna knjiga ruskega jezika.) Pod naslovom „Lehrbuch der russischen Sprache nach der Sprachmethode“ je izšla ravno kar učna knjiga ruskega jezika. Isto sta izdala A. Ziserl in S. Sarkovič, oba profesorja na trgovski šoli v Kišenevu. Knjiga je sestavljena po najnovejši metodi, po kateri se sedaj poučuje tuje jezike in ki polaga največ važnosti na vajo v govoru. Kar pa to učno knjigo pred učnimi knjigami, ki so sestavljene po tej metodi, posebno odlikuje, je dejstvo, da se v nji vzlic temu slovnica nikakor ne pušča v nemar. Ta je namreč jako umno vpletena med posamezne vaje in učenec se seznani z najtežjimi slovniškimi oblikami, da tega niti ne čuti. Radi te lastnosti bi priporočali to učno knjigo zlasti obiskovalcem ruskega kružoka. Ona jim namreč omogoči, si samostojno doma prisvojiti potrebno znanje ruske slovnice. Na podlagi tega znanja bodo potem s toli večjim uspehom sledili vajam v kružoku. Knjiga obsega komaj 192 strani. Toda v nji se nahaja toliko število praktičnih vaj, da se sme trditi, da si je isti, kateri je to knjigo le malo pazljivo prebral, nabral lep zaklad znanosti ruskega jezika. S tem opremljen bo lahko začel čitati ruske klasike in tudi govora bo toliko zmožen, da ga ne bodo „prodali na razstavi v Petrogradu“. Cena knjige je le 1 K 50 v. Dobiva se pri Drag. Hribarju v Celju.

Zahvala.

Podpisano občinsko predstojništvo občine Presika-Rinčotograba-Nunskagraba izreka tem potom najpriščnejšo zahvalo vsem vrlim narodnjakom, ki so pripomogli s svojimi prispevki, da se je zažgal slovenskima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu kres.

V ta namen so darovali sledeči gg. za smodnik za strelbo topičev pri slovesnem kresu: dr. Grossmann Karol 10 K, Ciuha Ferdinand 2 K, dr. Chloupek Karol 1 K, Misja Anton 1 K, Sever Franjo 1 K, Čagran Martin 60 v, Serben Franjo 1 K, Mureček Janko 50 v, Karba Janko 40 v, Vrščič Alojz 60 v, Lenta A. 40 v, Kniepeis Miroslav 1 K, Wirth Franc 40 v, Polak Matija 40 v, Kocuvan Matija 40 v, Repič Franc 60 v, Růček Roman 60 v, Schneider Vilko 40 v, Straki Matija 1 K, Mursa Josip 40 v, Schneider Franc 40 v, Rajh Joško 20 v, Puncerja Franc 20 v, Bohinec J. 40 v, Babnik Ludovik 40 v, Vanpotič Janez 40 v, Jandl Julij 40 v, Herzog Ferdinand 40 v, skupaj 28 K 50 v.

Posebno zahvalo še izrekamo v. g. dr. Karolu Grossmannu, odvetniku v Ljutomeru, ki se nam o vsaki priliki tako blagohotnega izkaže.

Končno še ankraj vsem p. n. gg. darovalcem prišrna hvala.

Živeli zavedni slovenski narodnjaki!

Obč. predstojništvo Presika-Rinčotograba-Nunskagraba.

(299) 1

Ivan Kapun, občinski predstojnik.

Pozor trgovci!

Ker želim vzeti trgovino s špecerijskim blagom v najem, ali tudi mešano trgovino, zato prosim one trgovce, kateri želijo svojo trgovino zanesljivemu trgovcu oddati, naj blagovolijo ponudbo s pogoji poslati na upravništvo „Domovine“ pod šifro „Vztrajnost“.

Želim pa tako trgovino prevzeti ali kupiti najrajši na deželi ali v kakem trgu.

(305) 2-1

Izplačujoče se postransko opravilo

brez posebnega truda in izgube časa najdejo spoštovane osebe vsakega stanu in povsod s prevzetjem nastopa avstrijske družbe prve vrste, ki sprejema „zavarovanja proti požaru, steklu, proti škodi pri prevažanju, proti tatvini po vsemu in življenju“. — Ponudbe pod „1798“, Gradec, poste restante.

Lepo stavbišče

(304)

v Gaberjih

2-1

ob državni cesti, v obsegu 500 □ sežnjev, je naprodaj. — Vse natančnejše se izve pri upravništvu „Domovine“.

Naprodaj

je popolna žaga za deske, peč in okviri za sušenje hmelja. — Vpraša naj se na posestvu „Forsthof“ pri Celju.

(292)

3-2

Učenca

zdravega in krepkega, ki je zmožen slovenskega in nemškega jezika in je poštene rodbine, sprejme takoj trgovca s špecerijskim blagom

Franc Pečnik v Celju.

Lepo posestvo

z dobro idočo gostilniško obrtjo tik premogokopa v Trbovljah, obstoječe iz 4 hiš s 80 stanovanji za rudarje, se takoj iz proste roke proda. Več pove lastnik

(301) 3-1

Dragotin Berger v Trbovljah.

Naprodaj je

zemljišče, obstoječe iz travnika in njive v obsegu dveh oralov. Proda se tudi razkosano za stavbinske prostore. — Več se izve pri gospej Antoniji Altziebler

(277) 3-3

v Gaberjih.

Trgovski pomočniki! Gospodarski oskrbniki!

Išče se kot pomočnik sposoben mož, izurjen v hmeljarstvu, oziroma v kupčiji s hmeljem. Plača zelo dobra. — Vstop takoj ali pozneje.

Ponudbe pod „H. 3832“, poste restante, Št. Pavel v Savinjski dolini.

(289) 3-2

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško

naznanja slavnemu občinstvu, da je dne 25. t. m. otvorila v svojih prostorih v Celju v Rotovški ulici

prodajo piva v steklenicah

na drobno.

Prodajalna je odprta od 7. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Med tem časom se lahko naznanijo obenem vsa naročila, vprašanja in pripombe glede celjske zaloge.

Posestvo naprodaj

10 minut izven mesta Celja, katero obstoji iz:

a) stavišča, hiše in gospodarskih poslopij, obsegajočih	8 a 35 m ²
b) njiv	2 ha 23 . 76 .
c) travnikov	26 . 4 .
d) vinogradov	15 . 65 .
e) pašnikov	29 . 28 .
f) gozdov	1 . 99 . 1 .

skupaj 5 ha 2 a 9 m²

s čistim iznosom po 124 K 34 v. Blizu tretjina kupnine sme ostati na posestvu vknjižena.

Natančnejše pri Janezu Bovhi, sollicitatorin v pisarni g. dr. Ivana Dečkota, odvetnika v Celju.

(285) 4

Trgovskega pomočnika

sprejme

tvrdka JULIJ ŽIGAN na Polzeli

(296) 3-3 v Savinjski dolini.

Naprodaj

je v nekem prijaznem trgu na Koroškem novo zidana vila, tik glavne ceste, 5 minut od kolodvora, z lepim vrtom in letoviščem, posebno

(295) ugodna za penzioniste. 3-2

Cena in druga pojasnila se izvedo pri D. Kolarju, krčmarju v Spodnjem Dravogradu na Koroškem.

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svoje veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železno, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelske a orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih porav, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehnič, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbo, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelivo, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva cilindri, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

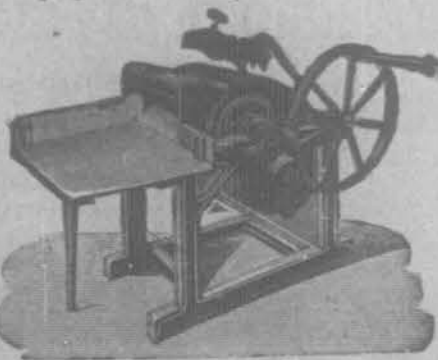
Postrežba točna

Gene muzke.

K sezoni!

Trgovina z železnino „MERKUR“ Peter Majdič
Celje, Stajarsko *** Podružnica v Kranju, Gorenjsko
priporoča

svoje veliko zalogo
različnih poljedel-
skih strojev, kakor:
gepeljne, mlatilnice
čistilnice, slamorez-
nice, mlane in sti-
skalnice za grozdje
in sadje, vetrnice,
brane za njive in
senožeti, pluge itd.
po najnižjih cenah.

Lepo posestvo,

trgovina z mešanim blagom in gostilna

v jako živahnem trgu. 1 uro od Celja, je takoj
naprodaj. Trgovina je že 30 let
v najboljšem prometu. Poslopje je pripravno za
vsako obrt in tudi za zasebna stanovanja umi-
rovljencem, ker je ob hiši velik, lep vrt. K
posestvu pripadajo veliki hlevi in najboljše njive.

Vprašanja naj se naslovijo na upravništvo
„Domovine“ v Celju. (291) 2-2

Suhe gobe, jagode, maline, malisno štupo

(297) 3-2

— kupi —

Anton Kolenc, trgovec v Celju.

Trije solieitatorji

in eden

stenograf

iščejo službe v odvetniški ali notarski pisarni. Sled-
nji je tudi več manipulacije na pisalnem stroju.
Naslov in pojasnila daje „Društvo slov. odvet-
niških in notarskih uradnikov v Celju“.
(294) 2-2 Rotovška ulica 19.

!! POZOR !!

Vsem, kateri boleajo na želodcu
in težki prebavi

daje gotovo pomoč in povzrača izgubljeno zdravje

edino prava

Germanova zdravilna življenska esenca

katera je nenadkriljivo sredstvo in deluje z največjim uspehom pri vseh želodčnih boleznih, kakor:
slaba prebava, pomanjkanje teka, želodčna oteklina, napihovanje, podrigovanje, zgaga, zlatenica,
omotica, glavobol, krči itd. Germanova življenska esenca pomaga proti jetrnim in sleznim
bolezni, proti hemeroidom, čisti pokvarjeno kri in izločuje vse nečiste sokove iz krvi.

Germanova življenska esenca odganja zastale vetrove in neznozne gliste, a s tem, da
povzrača izgubljeni tek in voljo do jedi, donša mnogo k okrepitvi telesa!

Germanova življenska esenca je pomagala že več ljudem, kateri so jako veliko potrošili
za razna zdravila brez uspeha, kateri se pomoči niti več nadejali niso.

Germanova življenska esenca se pripravlja iz blagodelujočih, povsem neškodljivih rastlin-
skih sokov, je jako prijetnega, nekoliko grenkega okusa, tako da ga lahko uživajo tudi občutljive
osebe, ženske in otroci, kateri drugih zdravil ne morejo jemati.

Cena steklenici 1 K 40 v, s pošto se ne pošilja manj nego 2 steklenici, za spremnico in
odpravo 40 v več, in to samo po povzetju ali če se snesek pošlje naprej.

Glavna zaloga, kamor naj se vse naročbe naslovijo

K. GERMANA lekarna „pri črnem orlu“
v Belovaru, Hrvatsko.

V znak pristnosti ima vsak zavitek tiskano ime tvrdke Ljekarna k „črnem
orlu“ K. Germana u Belovaru. Zato zahtevaj izrecno pristno Germanovo življensko
esenco; ako pa ti se ponudi druga, za katero bi se trdilo, da je boljše ali pa ravno tako dobra,
je ne vzemi, temveč jo naroči po pošti, ako je tamkaj ne dobiš. (263) 5

Stanje hranilnih vlog 17 milijonov K. Rezervni zaklad nad 500 000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih
obrestuje po 4%, ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h ka-
pitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne
da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna
občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno
močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to
hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice.
Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak
dolжник toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5%, izpo-
sojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa
želi dolжник poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora
plačevati na leto 6%, izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Zacherlin

pomaga izbornu kot nado-
sežen uničevalec mrčasa.
Kupi samo v steklenicah.

Celje: Travn in stiger
Fran Pečnik
Aleksj Waland
Viktor Wegg
Milan Hočevar
Jos. Polnietz
Jos. Stasik
Fran Zanger
Anton Kolenc
Oto Schwarz lebarus
Ferd. Jakovitch
Frd. Jakovitch

Celje: Ivan Ravnikar
M. Rauscher lekarna
Josip Strim
Anton Topolich
W. Wratichko
Anton Feslen
Dobrina: Jos. Stasik
Brančevič: Ant. Plankan
Josip Pauer
Gomilsko: I. Iščevich
Fran Čukula

Brastnik: Alojzja Bamberheim
Konzumno društvo
Josip Wenz
Ljubno: Fr. X. Petek
Janos Filipič
Sevnica: Anton Verbič
S. P. Schalk
Ljudovik Hnole
Trg Lemberg: Franc Zupančič
Konjice: Fr. Kupnik

Laško: Andrej Eshbacher
Karl Hermann
Planina: Lud. Sch. scha-ko
F. Wenz richtsummer
Gornjigrad: Jakob Bošic
Franz Scherb
Ferd. Ivanna
Poljane: A. P. Krausdorfer
Anton Schwelz
Karel Sima
Mozirje: Leopold Vukic

Prstova: Marija Suppana
And. Suppana
Brazice: Fran Mathias
Fran Varlec
Janos Pinterič
Orlov & Lipaj
Zalec: Albert Golas
Jakob & Marija Janič
St. Jurij: Fran Karlin
Velenje: Karl Tischler
Josef Wutti

Trbovlja: Konsumno društvo
Anton Krammer
Jos. Mathias
Janos Miller sen.
Jos. Segan
Fran Krammer
Ivan Kovac
Vilamje: Anton Jaklin
Velenje: Ulrich Lager
Vojnik: Fr. Zulu

